

Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejas Atzinums par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par finansu sistēmas izmantošanas nepieļaušanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai, t.sk. teroristu finansēšanai, merkiem

(KOM(2004) 448 galīgā red.)

(2005/C 267/05)

2004. gada 21. oktobrī Eiropas Padome nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu jautājumā par: *Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par finanšu sistēmas izmantošanas nepieļaušanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai, t.sk. teroristu finansēšanai merkiem*

Ekonomiskās un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa, kas ir atbildīga par Komitejas darbu šai jautājumā, pieņēma atzinumu 2005. gada 15. aprīlī. Ziņotājs bija Simpson kgs.

Savā 417. plenārajā sesijā, kas notika 2005. gada 11. un 12. maijā, (2005. gada 11. maija sanāksmē), Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja pieņēma šo atzinumu ar 170 balsīm "par" un vienam atturoties.

1. Kopsavilkums.

1.1 Šis direktīvas projekts būs trešais saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas (naudas atmazgāšanas) novēršanu, tas seko pēc pirmās direktīvas 1991. gadā (91/308/EEK) un otrās 2001. gadā (2001/97/EK).

1.2 Šī direktīvas projekta galvenie virzītājspēki ir: 1) īpašas atsaucis attiecībā uz teroristu finansēšanu iekļaušana, lai gan saskaņā ar iepriekšējo direktīvu dalībvalstis vienojās, ka terorisma finansēšana jāiekļauj smagu noziedzīgo nodarījumu kategorijā, un 2) nepieciešamība ņemt vērā Finanšu darbības uzdevumu grupas naudas atmazgāšanas jautājumos (FATF)⁽¹⁾ pārskatītos Četrdesmit ieteikumus, kas publicēti 2003. gada jūnijā.

2. Vispārējās piezīmes.

2.1 Galvenās grupas, ko ietekmēs šajā direktīvas projektā paredzētās saistības:

- a) uzņēmumi, kas darbojas nozarēs, uz kurām tiek attiecināti direktīvas noteikumi ("regulētais sektors");
- b) regulētā sektora nodrošināto pakalpojumu izmantotāji (t.i., viņu klienti);
- c) personas, kuras sagatavo ziņojumus par zināmiem naudas atmazgāšanas gadījumiem vai aizdomām par tiem.
- d) tiesībsargājošās iestādes un Finanšu noziegumu izmeklēšanas nodaļas ("FIU's") kas saņem un izmanto informāciju no ziņojumiem par naudas atmazgāšanu; un
- e) kriminālelementi — tiek, kuri izdarījuši "smagus noziegumus" (definēti direktīvas projekta 3. panta 7. apakšpunktā), ja šo noziegumu rezultātā ierosināti tiesvedības procesi vai krimināli sodāmu darbību rezultātā iegūti naudas līdzekļi.

2.2 Paredzēts, ka direktīvas projekts aizstās esošās direktīvas, kas tiks atceltas.

⁽¹⁾ FATF ir valdības iekšēji organizācijas veidošanas standarti un attīstības plāni, kas palīdz cīnīties pret nelikumīgi iegūtas naudas legalizēšanu un terorisma finansēšanu: www.fatf-gafi.org

2.3 Salīdzinājumā ar pirmo un otro direktīvu ir ieviestas sekojošas izmaiņas:

- i. Īpašas atsaucis iekļaušana jautājumā par teroristu finansēšanu un sīkāks paskaidrojums par "smagiem noziedzīgiem nodarījumiem".
- ii. Paplašināts to uzņēmumu loks, uz kuriem attieksies direktīvas noteikumi, iekļaujot trasta un uzņēmējdarbības pakalpojumu sniedzējus un lielas vērtības darījumu veicējus preču un pakalpojumu jomā.
- iii. Ievērojami paplašināts jautājumu loks par klientu uzticamības pārbaudes procedūru un identitātes pārbaudi, tai skaitā arī par beneficiārajām īpašumtiesībām.
- iv. Noteikums par to darbinieku aizsardzību, kuri gatavo ziņojumus par naudas atmazgāšanu.
- v. Aizliegums informēt klientu par to, ka ir sagatavots ziņojums.
- vi. Prasība piemērot ES standartus nodaļās un meitasuzņēmumos ārpus ES.

2.4 Direktīvas projekts pieļauj tālāku konvergenci ar valstīm, kur Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) Finanšu darījumu darba grupas par naudas atmazgāšanu (FATF) rekomendācijas tiek vai tiks pielietotas.

2.5 Pirmās un otrās direktīvas prasību nostiprināšana jaunajā direktīvā veicinās skaidrību.

2.6 Tomēr trešā direktīva ļoti cieši saistās ar otro direktīvu, kurā ievērojami paplašināti noteikumi attiecībā uz cīņai ar naudas atmazgāšanu un nozaru skaits, uz kurām attiecas šie noteikumi. Laika periods, lai novērtētu 2001. gada direktīvas ietekmi, bijis ļoti īss, un Komiteja piezīmē, ka pagaidām nav bijis visaptveroša pētījuma par esošā režīma efektivitāti vai proporcionālītāti, kā arī par dalībvalstu valdību ieguldījuma atbilstību regulētā sektora ieguldījumam.

2.7 EESK atzinīgi novērtē pasākumus, kas apgrūtinās nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu. Atbalstot plašus preventīvos pasākumus ES mērogā, EESK atzīst to, ka "naudas atmazgātāji" mēģinās izmantot vājās vietas monitoringa sistēmā, un nauda tiks novirzīta uz vājākajām vietām uzraudzības sistēmā. Tādēļ dalībvalstīm jānosaka stingri standarti Eiropas Savienības ietvaros un jāveicina to izveide citās valstīs.

2.8 Šajā atzinumā sīkāk apskatīti atsevišķi direktīvas projekta jautājumi.

3. Piezīmes par atsevišķiem galveno izmaiņu jautājumiem.

3.1 Terorisms un smagi noziegumi.

3.1.1 EESK atbalsta to, ka jautājums par teroristu finansēšanu tiek iekļauts direktīvas projektā.

3.1.2 Attiecībā uz smagu noziegumu un naudas atmazgāšanas definīcijām to tālāka precizēšana palīdzētu visām ieinteresētajām pusēm labāk izprast direktīvas mērķi un līdz ar to nodrošināt konsekventu un efektīvu likuma izpildi.

3.1.3 Nepieciešams ieviest skaidrību attiecībā uz zināšanu līmeni par krimināllikumu, kas nepieciešamas darbiniekiem, kuri strādā regulētajā sektorā, lielākajai daļai no kuriem šai jomā ir neliela pieredze vai tās nav vispār. Direktīvas projekta 3. panta 7. punktā ir sniegta detalizēta "smagu noziegumu" definīcija, bet mēs iesakām to precizēt, lai paskaidrotu, ka no darbinieka, kurš strādā regulētajā sektorā, tiek prasīta vienīgi iemaņu un zināšanu izmantošana attiecībā uz krimināllikumu, lai izlemtu, vai gatavot ziņojumu par naudas atmazgāšanu; tiek sagaidīts, ka darbiniekam, kurš veic šo pienākumu, ir nepieciešamas zināšanas. Citāda rīcība radītu nesamērīgu slodzi regulētajā sektorā (gan attiecība uz darbinieku apmācību, gan uz viņu darbības kontroli) līdz ar visiem palielināto izmaksu riskiem un pārāk lielus pārtraukumus darbā ar klientiem. Tas radītu arī nevajadzīgus riskus darbiniekiem, kuri strādā regulētajā sektorā.

3.1.4 "Smagi noziegumi" (definīcijā jāietver "vismaz" 3. panta 7. apakšpunktā minētie pasākumi) ietverti kā minimalais standarts. Esošo direktīvu ieviešana parāda to, ka dalībvalstīs ir dažādas pieejas, līdz ar to režīmā tiek ietverti visi noziegumi vai alternatīvas pieejas gadījumā — vienīgi smagi noziegumi.

3.1.5 Jāapsver iespēja ierobežot dalībvalstu izvēli šajā jautājumā, lai veicinātu vienmērīgu pret naudas atmazgāšanu vērsto noteikumu piemērošanu un līdz ar to nodrošinātu vienādus

nosacījumus regulētajam sektoram visā ES. Ja dalībvalstis vēlas izmantot direktīvas projektu plašākā apjomā, EESK iesaka ņemt vērā režīmu, kurā obligātās ziņošanas pienākums noteikts vienīgi smagu noziegumu gadījumos (minimālais standarts), bet ar iespēju sagatavot brīvprātīgus ziņojumus attiecībā uz citiem noziegumiem; tāpat kā obligātie ziņojumi, arī brīvprātīgie ziņojumi tiek aizsargāti ar likumu.

3.1.6 "Visus noziegumus" aptverošs obligāts režīms, īpaši saistībā ar ārpussteritoriālo prasību par ziņošanu, rada risku, ka tiks nelietderīgi novirzīti privātā sektora un tiesībsardzības iestāžu resursi. Nepieciešamība pēc AK ziņošanas sistēmas ar "ierobežotu informācijas vērtību", kas veidota, lai samazinātu centienus regulētā sektora nozarēm un tiesībsargājošajām iestādēm, kas nodarbojas ar lietām, kas tiesībsardzību neietekmē vai ietekmē ļoti maz (un par šīm lietām jau iesniegts ziņojums attiecīgajai iestādei), labi parāda dažas "visu noziegumu" režīma nepilnības.

3.1.7 Komiteja uzskata, ka attiecībā uz fiksētu monetāro *de minimis* limitu, kas noteikts 6. panta b) apakšpunktā (EUR 15 000), ņemot vērā, ka minētais limits var pieaugt viena vai vairāku darījumu rezultātā, ja tie varētu būt savstarpēji saistīti.

3.1.8 Turpmāks precizējums būtu noderīgs, lai veicinātu konsekventu, izskaidrojot to, ka naudas atmazgāšanas definīcija saskaņā ar otrās direktīvas 1.1 panta c) apakšpunktu (kas atkārtotās direktīvas projekta 1.2 panta c) apakšpunktā) ietver likumpārkāpēja noziedzīgajā darbībā gūtu līdzekļu valdījumu bezjebkādu turpmāku darījumu nepieciešamības.

3.1.9 2.1. panta 3. punkta b) apakšpunktā noteiktas piecas darījumu kategorijas, ko veic neatkarīgie profesionālie juristi, uz ko attieksies direktīvas noteikumi. Komiteja iesaka pievienot sesto kategoriju: (vi) nodokļu konsultācijas.

3.2 Trasta un uzņēmumu pakalpojumu sniedzēju un lielas vērtības darījumu veicēji

3.2.1 3. panta 9. apakšpunktā definēti "trasta un uzņēmumu pakalpojumu sniedzēji" un 2.1 panta 3.f) apakšpunktā definēti "lielas vērtības darījumu veicēji". Definīciju skaidrojums ir atzinīgi novērtēts, īpaši formulējuma "pakalpojumi" iekļaušana 2.1 panta 3.f) apakšpunktā. Naudas atmazgāšanu var veikt, manipulējot ar liela apjoma pakalpojumu darījumiem, kur norēķini notiek skaidrā naudā, tāpat kā manipulējot ar liela apjoma preču pārdošanas darījumiem.

3.3 Klientu finanšu un juridiskā stāvokļa novērtējums, ieskaitot beneficiārās īpašumtiesības

3.3.1 Pantiem par šiem jautājumiem jābūt skaidriem un piemērojamiem uz risku balstītā sistēmā. Jautājumu risināšana, kas saistīta ar šo naudas atmazgāšanas jomu, dod lielu ieguldījumu atbilstības nodrošināšanā, kā arī tieši ietekmē klientus.

3.3.2 Īpašuma beneficiāra definīcija

3.3.2.1 Direktīvas projekta 3. panta 8. punktā īpašuma beneficiārs definēts kā fiziska persona, kurai galu galā, tieši vai netieši, pieder, vai kura kontrolē 10 % vai vairāk no akciju daudzuma vai juridiskas personas balsstiesībām, vai kura realizē ietekmi pār fondu, trastu vai līdzīgu uzņēmumu, vai kura citādi realizē salīdzināmu ietekmi, piemēram, pār vadību. Komiteja uzskata, ka tā ir pārāk zema robežvērtība, apskatot gan 7. 1 panta b) apakšpunktu, gan atsauci attiecībā uz 7. panta 2. punkta minētajiem, uz risku pamatotajiem pasākumiem.

3.3.2.2 Direktīvas projektā būtu jāatsaucas uz principiem jautājumā par identifikācijas prasībām un jāizvirza prasība dalībvalstīm sniegt vadošus norādījumus tieši vai ļaut tos sagatavot atzītām profesionālām organizācijām, par uz risku balstītu identifikācijas sistēmu, atkarībā no apstākļiem pieļaujot dažādus identifikācijas līmeņus attiecībā uz īpašuma beneficiāru.

3.3.2.3 Lai gan mēs izprotam motivāciju izstrādāt stingras prasības, praksē to vispārējs pielietojums, neņemot vērā risku, izpaužas kā centieni sodīt likumīgos klientus ar papildmaksām, papildpasākumiem un potenciālu komernoslēpuma izpaušanu attiecībā uz darījumiem, kuru īstenošana tiek plānota, lai gan tā maz vai nemaz neietekmē nelegālās darbības.

3.3.2.4 Komiteja iesaka par minimālo prasību īpašumtiesību vai kontroles noteikšanai paredzēt 25 %, kas pieder privātpersonai vai grupai, kas darbojas kā "vienošanās puse".

3.3.3 Politiski atklātās personas

3.3.3.1 Komiteja uzskata, ka 3. panta 10. punktā piedāvātā politiski atklātu personu definīcija, ir nevajadzīgi plaša, un to vajadzētu grozīt, pievienojot formulējumu "kuri nav ES pilsoņi" pēc vārdiem "fiziskas personas". Politiski atklātās personas Eiropas Savienībā (lai gan nebūt ne imūnas pret korupcijas kārdinājumu) ir pakļautas demokrātiskai kontrolei, kas padara nevajadzīgus 11.1. pantā minētos pastiprinātos klientu uzticamības pārbaudes pasākumus.

3.3.4 Klientu uzticamības pārbaude un identifikācija

3.3.4.1 "Klientu uzticamības pārbaude" ir direktīvas projekta jautājums, kuram nepieciešama precīzāka terminu definīcija, lai ieviestu skaidrību. Tādi jēdzieni kā "uzticamības pārbaude", "rūpīga pārbaude" un "verificēšana" var tikt dažādi interpretēti dažādās regulētā sektora jomās un dažādās dalībvalstīs, un līdz ar to tie būtu jādefinē precīzāk, lai nodrošinātu vienotu izpratni.

3.3.4.2 Jautājumā par identifikāciju Komiteja iesaka direktīvas projektā iekļaut prasību dalībvalstīm par skaidri formulētu, uz risku pamatotu norādījumu nodrošināšanu savas valsts teritorijā.

3.3.4.3 Direktīvas projekta 6. panta (c) apakšpunkts paredz klientu finanšu un juridiskā stāvokļa (klientu uzticamības) novērtējuma procedūru piemērošanu, ja ir aizdomas par naudas atmazgāšanu, neatkarīgi no jebkāda izņēmuma, atbrīvojuma vai limita. Praktiski to būtu grūti īstenot, jo šādu procedūru veikšana uz aizdomu pamata varētu brīdināt aizdomās turēto pusi vai puses. Direktīvas 6. panta c) apakšpunkta nosacījumi jānoformulē tā, lai norādītu, ka šādas procedūras jāveic vienīgi iespējamajā apjomā, neradot traucējumus aizdomās turētajām pusēm.

3.3.4.4 Attiecībā uz vienkāršotām klientu uzticamības pārbaudes procedūrām, kā noteikts 10.3 panta c) apakšpunktā, Komiteja iesaka veikt sekojošas izmaiņas, pievienojot formulējumu kursīvā: "pensiju, vecumpensiju vai līdzīgas shēmas, kas nodrošina pensiju labumus darbiniekiem, kad iemaksas tiek izdarītas, veicot atvilkumus no algas un/vai no darba devējiem....".

3.3.4.4.1 Direktīvas projekta 11.2. pantā ieteikts aizliegt kredītiestādēm nodibināt attiecības ar korespondējošo banku, kas ļauj tās kontus izmantot fiktīvām bankās [šella bankām-tulk. piez.]. Ne vienmēr kredītiestādēm būs vienkārši atklāt šādu korespondējošās bankas rīcību. Jābūt skaidrībai par to, ka no kredītiestādēm tiek sagaidīta saprātīgu piesardzības pasākumu veikšana attiecībā uz to respondentbankām, lai novērtētu respondentbanku politiku attiecībā uz fiktīvām bankām [šella bankām].

3.3.4.5 Direktīvas projekta 11. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto norādi par dokumentāriem pierādījumiem nav nepieciešams precizēt ar vārdu "papildus", kas būtu jāizslēdz.

3.3.4.6 Direktīvas projekta 12. pants pieļauj paļaušanos uz trešajām pusēm klientu uzticamības pārbaudes procedūru veikšanā, bet norāda, ka galīgā atbildība par šīm procedūrām gulstas uz iestādēm vai personām, uz kurām attiecas direktīvas projekts. Komiteja iesaka izslēgt 12. panta pēdējo daļu, kurā teikts, ka "galīgā atbildība tiek noteikta iestādei vai personai, uz kuru attiecas šis direktīvas noteikumi un kuras paļaujas uz trešo personu" un pēdējās daļa tiek aizstāta ar principu, kas ietverts 20. apsvērumā direktīvas projekta 11. lappusē (izvairoties no divkārša darba veikšanas, izmantojot klientu identifikācijas procedūras, ko veic trešās puses, kuru darbība ir reglamentēta). Ja vien paļaušanās ir pieļaujama, kad veikti saprātīgi pasākumi, lai noteiktu trešās puses *bona fidae*, šis noteikums nepalīdzēs izvairīties no divkārša darba.

3.3.4.7 Būtu lietderīgi paplašināt 13. panta 2. punktu, kurā tiek prasīta ziņošana aizdomu gadījumos, pievienojot vēl vienu teikumu: "Komisijai būtu jāizpēta šādi gadījumi un jāinformē dalībvalstis par izdarītajiem secinājumiem".

3.3.4.8 Lai kļiedētu šaubas par 14. panta nosacījumu savienojamību ar privātuma noteikumiem dažās dalībvalstīs, no 14. panta būtu jāizslēdz formulējums "tūlītējs" un trešajai pusei jāiegūst atļauja no personām, kuru informācija tiek izpausta. Formulējumu "tūlīt" varētu aizvietot ar "nekavējoties".

3.4 Izpaušanas aizliegums

3.4.1 Komiteja iesaka precīzāk definēt jēdziena "aizliegums" nozīmi attiecībā uz 25. panta pirmo daļu. Dažās dalībvalstīs ir regulēta sektora darbiniekiem ir izvirzīta prasība ziņot noteiktiem reglamentējošo iestāžu darbiniekiem vai atsevišķām tiesu izstāžu nodaļām, kā arī Finanšu noziegumu izmeklēšanas nodaļai, un arī praksē cīņu pret naudas atmazgāšanu var atvieglot ar uzmanīgu informācijas apmaiņu starp pusēm, kas nav iesaistītas naudas atmazgāšanas darījumā. Lai pieļautu šos pozitīvos izpaušanas veidus, mēs iesakām mainīt šo pantu, lai skaidri noformulētu to, ka izpaušana ir aizliegta vienīgi tad, ja tādējādi var brīdināt aizdomās turamo vai traucēt naudas atmazgāšanas darījuma izmeklēšanu.

3.5 Godīga konkurence aizjūras uzņēmējdarbības jomās

3.5.1 Direktīvas projekta 23. apsvērumā 11. lappusē, kā arī 27. pantā paredzēts, ka Kopienas standarti jāpiemēro trešajās valstīs, kur Kopienas kredītiestādēm un finanšu iestādēm ir filiāles un meitasuzņēmumi, kuros tām pieder lielākā kapitāla daļa, un kurās likumdošana naudas atmazgāšanas un teroristu finansēšanas jomā uzskatāma par nepilnīgu.

3.5.2 Komiteja izsaka bažas, ka tādējādi Kopienas kredītiestāžu un finanšu iestāžu filiāles un meitasuzņēmumi, kuros tām

pieder lielākā kapitāla daļa, nevarēs veiksmīgi un konkurētspējīgi darboties valstīs, kurās likumdošana attiecībā uz naudas atmazgāšanu neatbilst ES valstīs esošajiem standartiem. Tādēļ jāveicina ES vai līdzvērtīgu standartu piemērošana, bet absolūta prasība par to piemērošanu aizjūras valstīs varētu būt priekšlaicīga. Šādos gadījumos iestādēm būtu ieteicams informēt kompetentas iestādes citās valstīs ar nolūku sniegt tām palīdzību, lai uzlabotu kontroli attiecībā uz naudas atmazgāšanu un teroristu finansēšanu.

3.5.3 Daudz ieteicamāk ES būtu paplašināt labu un globāli atzītu standartu piemērošanu, aizvietojo ar atsauces uz ES prasību piemērošanu ar FATF Četrdesmit ieteikumu piemērošanu. Tas izslēgtu jebkādu norādi par to, ka ES cenšas uzspiest savas prasības ārpus tās teritorijas, jo pastāv globāli standarti ar līdzvērtīgi plašu efektīvu pielietojumu.

3.6 Darbinieku aizsardzība

3.6.1 Komiteja ļoti atzinīgi vērtē to, ka 24. pantā iekļauta šī aizsardzība, un mudina Komisiju paplašināt šo pantu, iekļaujot atsauci uz tiesvedības procesiem un policijas iestāžu nozīmīgu aizsardzības nodrošināšanu. Skaidrībai par naudas atmazgāšanas ziņojuma avota konfidencialitāti ir izšķiroša nozīme, lai ziņošanas sistēmas darbotos vienmērīgi un pilnīgi. Ne vien uz darbiniekiem, bet arī uz darbinieku organizācijām jāattiecinā 24. panta noteikumi, kur arī noteikti jāatsaucas uz dalībvalstu pienākumu pilnībā saglabāt konfidencialitāti attiecībā uz informāciju par ziņotāju personu, ko pieļauj dalībvalstu krimināllikumā un civillikumā. Direktīvā īpaši jāparedz tas, ka informācijai par ziņotāju personu jābūt stingri konfidencialai, ja vien viņi nav devuši piekrišanu tās atklāšanai, vai tas ir īpaši svarīgi taisnīgam tiesas procesam krimināllietā.

3.6.2 Direktīvas 24. pants jāpapildina, lai nodrošinātu to, ka aizsardzības nosacījumi attiecas uz individuālajiem uzņēmējiem un mazajiem uzņēmumiem.

3.7 Citas piezīmes

3.7.1 Piedāvātās direktīvas pielietojums nozarēs

3.7.1.1 Ja vien nav noteikts citādi, visas sistēmas prasības, kas iekļautas direktīvas projektā, ir piemērojamas visām institūcijām un personām, kā paredzēts 2. pantā. Tā kā regulētais sektors šobrīd ir daudzveidīgs, jāapsver to iestāžu vai profesiju situācija, uz kuru darbību direktīvas projekts attiecas tikai daļēji, jo nepieciešams paskaidrojums par to, kā piemērot šos nosacījumus tikai konkrētām attiecīgo uzņēmumu darbības daļām, uz kurām tie attiecināmi.

3.7.1.2 Nav skaidrs, kādēļ 2. pantā noteikts ierobežojums attiecībā uz direktīvas projekta noteikumu piemērošanu notāriem un citiem neatkarīgiem profesionāliem juristiem tikai tad, ja tiek veiktas noteiktas darbības, kamēr citās brīvājās profesijās, kur tāpat jāievēro vienlīdz augsti ētikas un kompetences standarti, tie jāpiemēro attiecībā uz visām darbībām. Komiteja saprot, ka ir noteiktas darbības, kas dažās dalībvalstīs paredzētas notāriem un citiem profesionāliem juristiem (parasti saistībā ar viņu kā advokātu darbību oficiālos tiesas procesos), to ietvaros profesionālu juristu darbība ievērojami atšķiras no citām brīvājām profesijām, un līdz ar to pastāv jautājums par to izslēgšanu no direktīvas noteikumu ietekmes loka. Tomēr Komiteja uzskata, ka uz tām jāattiecināma direktīvas noteikumi, ja vien darbības, kurās tie iesaistīti nav ierobežotā profesionālu juristu kompetencē, un ja šie pakalpojumi būtu iekļauti direktīvā, ja tos veiktu jebkurš cits attiecīgi pilnvarots profesionāls uzņēmums.

3.7.2 Ziņošanas pienākums

3.7.2.1 Direktīvas projekta 17. pants ietver prasību, ka tām iestādēm un personām, uz ko attiecas direktīvas projekta nosacījumi, **īpaši rūpīgi jāpārbauda** jebkuru darbību, kas varētu būt saistīta ar naudas atmazgāšanu.

3.7.2.2 Šī prasības ievērošanas rezultātā varētu rasties ievērojams papildprocedūru apjoms, kas jāveic iestādēm un personām, uz ko attiecas direktīvas projekta noteikumi, un arī palielinātos risks, ka aizdomās turamais tiek brīdināts par īpašu procedūru veikšanu.

3.7.2.3 Komiteja uzskata, ka regulētā sektora uzņēmumiem nav jāveic **izmeklēšana** tādā nozīmē, kā to acīmredzami paredz 17. pants, bet tiem jābūt modriem attiecībā uz aizdomām, kas pamatojas uz **informāciju**, kas nonākusi to rīcībā ikdienas uzņēmējdarbības rezultātā, un par šo informāciju jāziņo tiesībsargājošajām iestādēm izmeklēšanas nolūkos.

3.7.3 Dalībvalstu iespēja izvirzīt stingrākus nosacījumus

3.7.3.1 4. pants atļauj dalībvalstīm pieņemt vai atstāt spēkā stingrākas normas nekā tās, kas minētas direktīvas projektā.

3.7.3.2 Ievērojamas atšķirības attiecībā uz normu stingrību vienā vai otrā dalībvalstī var kaitēt vienotā tirgus principam, kā rezultātā tiktu pārtraukta godīga konkurence, un tas pamudinātu kriminālelementus pārcelt naudas atmazgāšanas aktivitātes uz tām dalībvalstīm, kurās normas nav tik stingras.

3.7.3.3 Komiteja iesaka noteikumu, kas pieļauj vietējās izmaiņas ierobežot un attiecināt vienīgi uz reģioniem, kur šādas

izmaiņas nepieciešamas (ja to pieprasīs dalībvalstis vairāk obligātā nekā brīvprātīgā kārtā), lai atspoguļotu īpašus vietējos apstākļus.

3.7.4 Piezīmes par atsevišķiem pantiem.

3.7.4.1 Komiteja pozitīvi novērtē atbildību, kas noteikta dalībvalstīm, lai nodrošinātu atgriezenisko saikni (31. panta 3. punkts) un iesaka, lai tā noteikti būtu Finanšu noziegumu izmeklēšanas nodaļas atbildības joma. Atgriezeniskā saikne ir lietderīga, jo veicina efektīvāku atbilstību turpmākā likumdošanas piemērošanā.

3.7.4.2 19. panta 1. punkta b) apakšpunkts paredz to, ka iestādēm un personām, uz ko attiecas piedāvātās direktīvas nosacījumi, nepieciešams nodrošināt Finanšu noziegumu izmeklēšanas nodaļu ar visu nepieciešamo turpmāko informāciju saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem. Komiteja vēlas uzsvērt to, ka tiesībsargājošo iestāžu pieeja "visai nepieciešamajai turpmākajai informācijai" varētu būt pārāk tālejoša, un regulētajam sektoram pilnīgi noteikti nav iespējams izpildīt šādu prasību. Mēs iesakām aizvietot formulējumu "visa nepieciešamā" ar formulējumu, kas ļauj dalībvalstīm saskaņot pieprasītās papildinformācijas sniegšanu ar valstu regulētajiem sektoriem, lai tas nekļūtu nevajadzīgi apgrūtināts, un nodrošināt, lai Finanšu noziegumu izmeklēšanas nodaļa nepārsniedz šīs prasības.

3.7.4.3 Direktīvas 20.2. pantā jāparedz tas, ka aizdomu rašanās gadījumā, sniedzot juridiskos pakalpojumus (tas attiecas uz notāriem, neatkarīgajiem juriskonsultiem, revidentiem, grāmatvedības pakalpojumu sniedzējiem vai nodokļu konsultantiem) viņiem jābūt atbrīvotiem no ziņošanas pienākuma. Šī panta formulējums ir vairāk ierobežojošs, paredzot, ka atbrīvojums var tikt attiecināts vienīgi uz pakalpojumu sniegšanu, lai noskaidrotu klientu juridisko statusu pirms tiesvedības. Tas būtu nepamatots klientu cilvēktiesību ierobežojums, lai saņemtu juridiskos pakalpojumus ar pārlicību.

3.7.4.4 Dokumenta 23. panta noteikums paredz, ka informācijas izpaušana saskaņā ar direktīvas projektu neveidos informācijas izpaušanas ierobežojuma pārkāpumu, taču noteikumā nav teikts, ka, lai iegūtu minēto aizsardzību, informācijas izpaušanai jābūt veiktai labticīgi. Tas bija izvirzīts otrajā direktīvā. Šī prasība ir jāatkārto, lai uzsvērtu to, ka regulētā sektora nozarēm jāizvirza prasība par atbildīgu un labticīgu rīcību, lai izmantotu plašās likumā paredzētās aizsardzības priekšrocības. Ja tiek noteikts citādi, pastāv risks izkropļot indivīdu tiesību līdzsvaru un tiesu pieejamību.

4. Secinājumi

4.1 Lai gan Komiteja atbalsta divējādu mērķi, proti, nodrošināt visaptverošu globālo standartu piemērošanu ES, kā noteikts FATF Četrdesmit ieteikumos, jautājuma par teroristu finansēšanu iekļaušanu, Komiteja nožēlo to, ka minētā 3. Naudas atmazgāšanas direktīva sagatavota, pirms radusies iespēja pilnībā izvērtēt 2. direktīvas, kas tika apstiprināta 2001. gadā, nozīmīgumu. Varētu būt, ka 3. direktīvas izstrādes uzsākšana tik drīz pēc otrās direktīvas un bez būtiska perioda, lai izvērtētu 2. direktīvas secinājumus, kas būtu jāņem vērā, ir pārāk strauja.

4.1.1 Lai pamatotu 3. direktīvas sagatavošanu šajā laikā, ir svarīgi, ka to izmanto arī 2. direktīvas uzlabošanai un tālākai ieviešanai. Īpaši atzinīgi mēs novērtējam dažas ietvertās normas:

- izslēgt dažus apgrūtināto 2. direktīvas aspektus, kuros noteiktās prasības nedod adekvātu rezultātu tiesībaizsardzības un noziedzības apkarošanas jomā;
- samazināt pretrunas attiecībā uz noteikumiem par naudas atmazgāšanu un praktiskajām darbībām gan ES ietvaros (gan dažādās dalībvalstīs, gan dažādās regulētā sektora jomās vai citos sektoros, kas ir neaizsargāti pret naudas atmazgāšanas gadījumiem) un starp ES un trešajām valstīm (tam nepieciešams dalībvalstu iespēju ierobežojums attiecībā uz atsevišķu izmaiņu ieviešanu saskaņā ar direktīvas noteikumiem) un
- ieviest skaidrākus aizsardzības pasākumus ziņotājiestāžu darbiniekiem.

4.2 Šajā atzinumā izteikti priekšlikumi ar mērķi uzlabot direktīvu tādējādi, lai papildinātu tās pretrunīgos mērķus. Ieviešot jebkuras turpmākās izmaiņas direktīvas apspriešanas nobeiguma posmā, jāpatur prātā šie globālie principi.

4.3 Ņemot vērā īso laika periodu pēc 2. direktīvas stāšanās spēkā, daudzās dalībvalstīs vajadzētu atļaut pietiekami ilgu laika periodu 3. direktīvas ieviešanai.

4.4 Ņemot vērā to, ka iegūta pieredze direktīvu administrēšanā, lai aizkavētu naudas atmazgāšanu un teroristu finansēšanu, iespējams, ka Eiropas Savienībai būs nepieciešams ņemt vērā dažas saiknes un politikas sinerģijas saistībā ar citiem kriminālās rīcības aspektiem un to aizkavēšanu. Komiteja atzīmējusi ieteikumus par:

- direktīvas projekta salīdzinājumu ar Eiropas Padomes darbu jautājumā par krimināllikumu;
- precizējumus par noziedzīgi iegūto līdzekļu atsavināšanas kārtību;
- lielāku palīdzību trešajām valstīm jautājumos, kas saistīti ar organizēto noziedzību;
- īpaši neaizsargātām jomās, kā, piemēram, pārrobežu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

4.5 Komiteja atzinīgi vērtē tālāku attīstību likumu izstrādes jomā, lai aizkavētu naudas atmazgāšanu un teroristu finansēšanu; šie likumi ir Eiropas Savienības simbols, nodrošinot augstus indivīda un sabiedrības godīguma un rīcības standartus. Direktīva ir ne vien praktisks solis finanšu vadības jomā, bet tā nozīmē arī Eiropas Savienības nostiprināšanu.

Briselē, 2005. gada 11. maijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja
Anne-Marie SIGMUND